

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 13. oktober 2022
(OR. en)

13548/22

INST 372
POLGEN 134
COMPET 792
CODEC 1517

FØLGESKRIVELSE

fra: Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen

modtaget: 13. oktober 2022

til: Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union

Komm. dok. nr.: COM(2022) 518 final

Vedr.: MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET Håndhævelse af EU-retten for at sikre et effektivt Europa

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2022) 518 final.

Bilag: COM(2022) 518 final

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 13.10.2022
COM(2022) 518 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Håndhævelse af EU-retten for at sikre et effektivt Europa

Håndhævelse af EU-retten for et Europa, der skaber resultater

I. INDLEDNING

Den Europæiske Union er et retsfællesskab, der bygger på fælles værdier mellem medlemsstaterne. Anvendelse og håndhævelse af EU-retten og respekt for retsstatsprincippet er selve grundlaget. Retten er EU's bedste aktiv med hensyn til at give borgerne, virksomhederne og miljøet alle fordelene ved EU. Princippet om EU-rettens forrang er baseret på princippet om lighed for traktaterne. Det sikrer lige rettigheder for alle i hele EU, hvilket betyder, at alle bestemmelser i EU-retten bør have samme betydning og skal anvendes på samme måde i alle medlemsstater. Retten er det grundlag, hvorpå EU kan få mest muligt ud af det indre marked, fremme vores omstilling til et grønnere og mere digitalt Europa og beskytte og fremme vores værdier, et effektivt retligt samarbejde og vores Unions sikkerhed. Derfor er det regelbaserede system af central betydning for EU's vision i Europa og resten af verden, en forudsætning for retfærdighed, demokrati og respekt for de grundlæggende rettigheder. Kommissionen er fast besluttet på at intensivere sit arbejde for at fremme og opretholde borgernes rettigheder, grundlæggende frihedsrettigheder og retsstatsprincippet. Centrale arbejdsgange såsom de årlige rapporter om retsstatssituationen¹, handlingsplanen for europæisk demokrati² og den fornyede strategi for gennemførelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder³ ("chartret") omfatter en betydelig intensivering af arbejdet med at styrke EU's retlige og demokratiske grundlag.

Håndhævelse af EU-retten er afgørende for dette mål. Dette er en af Kommissionens centrale opgaver med EU-traktaterne, som medlemsstaterne har undertegnet, og som giver Kommissionen rollen som "traktaternes vogter"⁴, og EU-retten mere generelt. Denne overordnede rolle giver Kommissionen et centralt ansvar for håndhævelsen. En vigtig måde, hvorpå den varetager denne rolle, er ved at samarbejde med medlemsstaterne og overvåge deres gennemførelse og anvendelse af EU-retten. I denne meddelelse redegøres der nærmere for, hvordan Kommissionen varetager denne opgave, efterhånden som EU-lovgivningen udvikles, gennemføres i national ret og anvendes i praksis. På samme måde som Kommissionen fokuserer på at beskytte retsstatsprincippet ved at forhindre, at der opstår problemer, er den bedste måde at håndhæve EU-retten på at forhindre, at der overhovedet sker overtrædelser. Det daglige samarbejde mellem Kommissionen og medlemsstaterne er afgørende for at sikre overholdelse på et tidligt tidspunkt. I sidste ende er der imidlertid ofte behov for traktatbrudsprocedurer, herunder muligheden for at indbringe medlemsstater for Den Europæiske Unions Domstol ("Domstolen"), for at imødegå overtrædelser af EU-retten.

¹ Meddelelse fra Kommissionen "Rapport om retsstatssituationen 2022 — Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2022) 500 final).

² Meddelelse fra Kommissionen "Handlingsplanen for europæisk demokrati" (COM(2020) 790 final).

³ Meddelelse fra Kommissionen "Strategi til styrkelse af anvendelsen af chartret om grundlæggende rettigheder i EU" (COM(2020) 711 final).

⁴ Artikel 17 i traktaten om Den Europæiske Union.

Effektiv håndhævelse sikrer, at borgere og virksomheder i EU nyder godt af fordelene ved fælles vedtagne regler så hurtigt som muligt og kan regne med, at deres grundlæggende rettigheder respekteres til enhver tid, uanset hvor de bor eller arbejder i EU. Derfor støtter Kommissionen medlemsstaterne tidligt i processen med at integrere EU-reglerne i deres retsorden for at sikre, at EU-retten gennemføres og anvendes korrekt fra starten. Dette forklarer også, hvorfor tallene for traktatbrudsprocedurer alene ikke nødvendigvis er et godt mål for Kommissionens håndhævelsesindsats, som har til formål at undgå, at overtrædelser bliver til virkelighed, og, hvis de opstår, at bringe dem til ophør så hurtigt som muligt.

Ud over Kommissionen og de nationale regeringer spiller andre aktører også en central rolle i en effektiv anvendelse af EU-retten. Nogle har en formel rolle, f.eks. nationale domstole, nationale konkurrence- og tilsynsmyndigheder eller lovbestemte myndigheder såsom forbrugertilsynsmyndigheder eller uafhængige databeskyttelsestilsynsmyndigheder. Civilsamfundet og enkeltpersoner bidrager også til at henlede opmærksomheden på mulige overtrædelser og behovet for at afhjælpe dem.

I denne meddelelse beskrives det, hvordan Kommissionen har uddybet og udviklet sit arbejde med håndhævelse for at sikre, at EU-retten overholdes på lige fod i alle medlemsstater, og for at maksimere de konkrete fordele, som dens gennemførelses- og håndhævelsesarbejde giver i dagligdagen for mennesker i EU⁵.

II. UDNYTTELSE AF FORDELENE VED EU-RETEN

Borgere og virksomheder regner med, at EU's fælles vedtagne regler hurtigt og korrekt gennemføres i national ret og anvendes fuldt ud af medlemsstaterne. Håndhævelsen af EU-reglerne er afgørende for gennemførelsen af EU's politikker og uløseligt forbundet med politikudformningen. EU-lovgivningen gennemgår en omhyggelig proces med evaluering af gældende national lovgivning og EU-lovgivning, høring af offentligheden og vurdering af de miljømæssige, sociale og økonomiske virkninger⁶. Vedtagelsen er resultatet af en inklusiv og gennemsigtig lovgivningsproces, der involverer Europa-Parlamentet og Rådet, således at politikere og politiske beslutningstagere har haft indflydelse på, hvordan den lovgivning, der drøftes, vil blive gennemført i praksis. Hvis de vedtagne retsakter skal have den tilsigtede retsvirkning, skal de anvendes i alle medlemsstater på en fuldstændig, korrekt, ensartet og rettidig måde.

Mulighed for at arbejde og drive forretning hvor som helst i EU

EU-reglerne om **anerkendelse af erhvervmæssige kvalifikationer** gør det lettere for

⁵ Denne meddelelse bygger på og erstatter ikke tidligere meddelelser, der fastlægger de operationelle rammer og regler for Kommissionens indsats i forbindelse med klager og overtrædelser. Se navnlig meddelelse fra Kommissionen "EU-retten: Bedre resultater gennem bedre anvendelse" (C (2016) 8600) ("meddelelsen fra 2016").

⁶ I overensstemmelse med retningslinjerne for bedre regulering, 3.11.2021 https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_da.

erhvervsudøvere at levere tjenesteydelser i hele EU og sikrer samtidig bedre beskyttelse af forbrugerne. Medlemsstaterne havde imidlertid gennemført disse regler på en inkonsekvent måde med mere byrdefulde procedurer for arbejdstagere og selvstændige i nogle medlemsstater end i andre. Som følge af traktatbrudsprocedurer ændrede medlemsstaterne deres lovgivning for at sikre, at borgere og virksomheder høster fordelene ved disse regler. Efter samarbejdet i taskeforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked fjernede medlemsstaterne desuden 217 erhverv fra listen over erhverv, for hvilke der var behov for en forudgående kontrol, hvilket gjorde det lettere for arbejdstagerne at levere tjenesteydelser i disse medlemsstater.

En bedre koordinering af medlemsstaternes nationale **sociale sikringsordninger** hjælper også borgerne til effektivt at udøve deres ret til fri bevægelighed. For at beskytte arbejdstagernes frie bevægelighed og koordineringen af de sociale sikringsordninger indledte Kommissionen procedurer mod to medlemsstater for tildeling af lavere familiedydelser til EU-borgere, der arbejder der, når deres børn bor i en medlemsstat, hvor leveomkostningerne anses for at være lavere. I en af disse sager er Kommissionens holdning allerede blevet bekræftet af Domstolen, som fastslog, at tilpasning af familiedydelser i forhold til de begunstigede børns bopælsstat er ulovlig.

SOLVIT-samarbejdsmekanismen til løsning af grænseoverskridende problemer gør det muligt at udpege mulige overtrædelser af EU-retten på et tidligere tidspunkt og kan give de berørte virksomheder eller enkeltpersoner øjeblikkelig oprejsning. Den omhandler praktiske problemer og hindringer, som folk støder på, når de arbejder, bor eller driver forretning i andre medlemsstater⁷. De nationale myndigheder, der udgør SOLVIT-netværket, arbejder sammen om at anvende EU-reglerne og gør omfattende brug af den hjælp og ekspertise, som Kommissionen yder⁸. De nationale SOLVIT-centre finder ikke kun løsninger i en lang række konkrete sager, men hjælper også med at afdække og løse strukturelle problemer i forbindelse med anvendelsen af EU-retten⁹.

Manglende overholdelse er forbundet med omkostninger. Det kan betyde, at beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder forsinkes eller begrænses, hvilket undergraver rettigheder såsom ligebehandling og fri bevægelighed. Det kan opretholde byrderne for borgerne og virksomhederne. Det kan betyde, at miljøskader varer ved. Det kan betyde, at forbruger- eller arbejdstagerbeskyttelsen eller beskyttelsen af asylansøgere svækkes eller forsinkes. Der er en særlig indvirkning på personer, der arbejder eller rejser på tværs af grænserne eller krydser grænser til andre formål¹⁰, og som er nødt til at tilpasse sig forskellige regler afhængigt af, hvordan EU-retten anvendes. Forkert anvendelse af EU-reglerne forvrider også konkurrencen på det indre marked og underminerer de lige konkurrencevilkår for virksomheder i hele EU.

⁷ Kommissionens henstilling af 17. september 2013 om principperne for SOLVIT (C(2013) 5869 final).

⁸ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "SOLVIT's Helping Hand in the Single Market: celebrating 20 years" (SWD(2022) 325 final).

⁹ https://ec.europa.eu/solvit/index_da.htm.

¹⁰ F.eks. til uddannelse, sundhedspleje, kulturelle aktiviteter og andre fritidsaktiviteter osv.

Hvis medlemsstaterne overtræder EU-reglerne ved at indføre eller tolerere hindringer på det indre marked for at skabe fordele for virksomheder, er de potentielle gevinster ofte kortsigtede, mens den varige indvirkning på virksomhederne kan være langt mere skadelig, hvilket gør det langt vanskeligere for alle virksomheder at udnytte de muligheder, som det indre marked giver¹¹.

Omkostninger ved ukorrekt eller ufuldstændig anvendelse af reglerne

De eksisterende hindringer på det **indre marked** skyldes i mange tilfælde ukorrekt eller ufuldstændig anvendelse af EU's traktater og lovgivning¹². SMV'er og nystartede virksomheder er særligt berørt, da de er de første, der påvirkes af administrative byrder og kompleksitet, navnlig når de krydser grænserne for at drive forretning i det indre marked. Forkert anvendelse af reglerne hæmmer også de stordriftsfordele, som det indre marked giver, hvilket er til skade for forbrugernes interesser. Inkonsekvente regler skader navnlig grænseregioner¹³.

En effektiv håndhævelse af **konkurrencereglerne** er afgørende for, at virksomheder og forbrugere kan høste fordelene ved det indre marked. Manglende korrekt anvendelse af disse regler undergraver de lige konkurrencevilkår for virksomhederne, og forbrugere kan derfor blive konfronteret med højere priser og færre valgmuligheder.

Gennemførelsen af EU's **miljøpolitik** og -lovgivning er ikke blot afgørende for et sundt miljø, men åbner også op for nye muligheder for økonomisk vækst, beskæftigelse og konkurrencedygtighed. Den fulde gennemførelse af EU's miljølovgivning kunne endvidere skabe årlige besparelser for EU's økonomi på omkring 55 mia. EUR i sundhedsmkostninger og direkte omkostninger for miljøet¹⁴.

Fordele ved en hurtig gennemførelse af EU's nye skatteregler

Nye **momsregler for e-handel** trådte i kraft i 2021 som led i arbejdet med at sikre mere lige vilkår og forenkle momsreglerne. Onlinesælgere kan nu registrere sig på en elektronisk portal ("one-stop-shop") og tage sig af alle deres momsforpligtelser i forbindelse med salg i hele EU. Kommissionen ydede støtte og vejledning om de nye regler til både medlemsstaterne og de berørte interessenter. Dette bidrog til en gnidningsløs gennemførelse

¹¹ Meddelelse fra Kommissionen "Langsigtet handlingsplan for bedre gennemførelse og håndhævelse af reglerne for det indre marked" (COM(2020) 94 final).

¹² Meddelelse fra Kommissionen "Påpegning og håndtering af hindringer for det indre marked" (COM(2020) 93 final).

¹³ Kommissionens rapport "EU's grænseregioner: levende laboratorier for europæisk integration" (COM(2021) 393 final), og meddelelse fra Kommissionen "Fremme af vækst og samhørighed i EU's grænseregioner" (COM(2017) 534 final).

¹⁴ Yderligere forklaring på dette tal findes i undersøgelsen "[Update of the costs of not implementing EU environmental law](#)", COWI og Eunomia, 2019.

af de nye momsregler for e-handel og opkrævning af 8,8 mia. EUR i momsindtægter via den nye portal, herunder 700 mio. EUR i nye momsindtægter¹⁵, og registrering af 100 000 onlinesælgere via den elektroniske platform.

En fuldstændig og konsekvent anvendelse af EU-reglerne i medlemsstaterne er vigtig af hensyn til retssikkerheden og den tillid, som borgere og virksomheder har til nationale institutioner og EU som helhed. Dette gælder især, når det drejer sig om vores fælles værdier, grundlæggende rettigheder, retsstatsprincippet, EU's fire grundlæggende frihedsrettigheder og det indre markeds funktion. I bestræbelserne på at opnå en Union med lighed er det afgørende, at lighed og ikkeforskelsbehandling respekteres i hele EU, og at borgerne kan nyde godt af det samme beskyttelsesniveau for deres rettigheder, uanset hvor i EU de bor.

Beskyttelse af unionsborgerskabet

Statsborgerskabsordninger for investorer ("gyldne pas") i visse medlemsstater har givet anledning til stor bekymring i de senere år. Systematisk tildeling af statsborgerskab og dermed unionsborgerskab til gengæld for en forudbestemt betaling og uden en reel tilknytning til en medlemsstat er i strid med begrebet unionsborgerskab og princippet om loyalt samarbejde. Det udgør også alvorlige risici med hensyn til sikkerhed, hvidvaskning af penge, skatteunddragelse og korrupsion. For at stå fast på, at unionsborgerskabet ikke er til salg, og at enhver eksisterende ordning for tildeling af statsborgerskab til investorer straks bør ophæves, indledte Kommissionen banebrydende traktatbrudsprocedurer mod to medlemsstater og indbragte i sidste ende en af dem for Domstolen. Desuden har Kommissionen været i kontakt med en anden medlemsstat, som i mellemtiden har afskaffet sin ordning for tildeling af statsborgerskab til investorer.

Opretholdelse af ligestilling og ikkeforskelsbehandling

Respekt for den menneskelige værdighed og ligestilling er EU's kerneværdier, der er nedfældet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union. Disse værdier er ikke blot etiske standarder, men grundlæggende rettigheder, der er nedfældet i chartret¹⁶ og generelle principper i EU-retten. Kommissionen tog skridt til at beskytte LGBTIQ-personers rettigheder og indbragte i sidste ende en medlemsstat for Domstolen på grund af national lovgivning, der forskelsbehandler personer på grund af deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.

Med hensyn til ligestilling mellem mænd og kvinder og mere specifikt i forbindelse med social sikring tog Kommissionen skridt over for en medlemsstat på grund af dens pensionslovgivning, som indirekte diskriminerer kvinder ved beregningen af den bidragsperiode, der kræves for at være berettiget til pension.

¹⁵ Gyldige data i de første seks måneder ([New EU VAT rules for e-commerce: Updated revenue figures point to a successful implementation \(europa.eu\)](#)).

¹⁶ Retten til ikkeforskelsbehandling er nedfældet i chartret, som forbyder enhver form for forskelsbehandling.

Forsvar af mediefriheden

Sikring af mediefrihed og ytringsfrihed er grundlaget for et åbent, demokratisk og bæredygtigt digitalt samfund. Medietjenesteudbydere skal kunne få adgang til markedet på ikkediskriminerende, forholdsmæssige og objektivt begrundede betingelser, så de kan arbejde frit og uafhængigt overalt i Den Europæiske Union. Kommissionen indbragte en medlemsstat for Domstolen for overtrædelse af reglerne for telekommunikation i det indre marked og for tilsidesættelse af ytringsfriheden som nedfældet i chartret.

Støtte til lovlig migration og ligebehandling af tredjelandstatsborgere

Samtidig beriger tiltrækningen af talenter fra tredjelande vores samfund og gavner vores økonomier. EU-reglerne fastsætter fælles betingelser for indrejse og ophold for visse kategorier af statsborgere fra lande uden for EU og for ligebehandling med EU-borgere på flere områder. Kommissionen tog skridt mod flere medlemsstater for at indføre uberettigede hindringer for, at tredjelandstatsborgere kan få adgang til job og udøve selvstændig virksomhed. Kommissionen indledte også traktatbrudsprocedurer for uforholdsmæssigt store byrder i forbindelse med behandlingen af EU-tilladelser¹⁷. Som følge heraf har flere medlemsstater ændret deres nationale lovgivning for at overholde EU-retten og gjort det lettere og mere attraktivt for kvalificerede tredjelandstatsborgere at opholde sig og arbejde i Europa.

Bekæmpelse af racistisk og fremmedfjendsk hadefuld tale og hadforbrydelser

Hadefuld tale og hadforbrydelser skader ikke blot de berørte personer og samfundet som helhed, men rammer også i centrum for EU's værdier. Nøglen til at opnå en effektiv håndhævelse er at fremskynde gennemførelsen af rammeafgørelsen fra 2008 om bekæmpelse af hadefuld tale og hadforbrydelser¹⁸. Kommissionen er fast besluttet på at sikre en effektiv kriminalisering af hadefuld tale og hadforbrydelser, og denne strategi har resulteret i betydelige fremskridt i gennemførelsen på tværs af medlemsstaterne. I den forbindelse blev dens hensigt om at indlede traktatbrudsprocedurer, hvor det er nødvendigt, bekræftet i EU's handlingsplan mod racisme¹⁹. Efter en række traktatbrudssager, der blev indledt mellem 2020 og 2021, har flere medlemsstater indledt procedurer for at ændre deres lovgivning eller allerede vedtaget nye lovgivningsmæssige ændringer. F.eks. styrker de ændringer, der er vedtaget i én medlemsstat, kriminaliseringen og retsforfølgningen af hadefuld tale og hadforbrydelser og forbedrer beskyttelsen af mindretal mod disse forbrydelser.

Forening af terrorbekæmpende kræfter

Terrorhandlinger udgør en af de alvorligste krænkelse af de grundlæggende

¹⁷ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/legal-migration-and-integration/work/single-permit-work_en.

¹⁸ Rammeafgørelse 2008/913/RIA af 28. november 2008 om bekæmpelse af visse former for og tilkendegivelser af racisme og fremmedhad ved hjælp af straffelovgivningen.

¹⁹ Meddelelse fra Kommissionen med titlen "En Union med lighed: EU-handlingsplan mod racisme 2020-2025" (COM(2020) 565 final).

frihedsrettigheder, som Unionen bygger på. Terrorangrebene i EU's medlemsstater var en kraftig påmindelse om, at politi og anklagere har brug for bedre redskaber til at forebygge og bekæmpe terrorhandlinger. Direktivet fra 2017 om bekæmpelse af terrorisme²⁰ er hjørnестenen i medlemsstaternes strafferetlige reaktion på terrorisme og en central del af EU's sikkerhedsunion. Kommissionen indledte procedurer mod flere medlemsstater for at sikre, at de retlige betingelser er på plads, så de nationale myndigheder kan samarbejde og udveksle oplysninger om terrortrusler.

III. GENNEMFØRELSE OG ANVENDELSE AF EU-RETEN: EN FÆLLES INDSATS

Kommissionen fører tilsyn med medlemsstaternes overholdelse af EU-retten og gør brug af en række værktøjer til at fremme og håndhæve den korrekte anvendelse heraf, herunder traktatbrudsprocedurer. En effektiv anvendelse og håndhævelse på stedet kræver imidlertid, at flere andre aktører også spiller deres rolle. Håndhævelse handler om at samarbejde og arbejde hånd i hånd i første omgang med medlemsstaterne samt med specialiserede myndigheder såsom forbruger- eller databeskyttelsesmyndigheder, konkurrence- og reguleringsmyndigheder, NGO'er, virksomheder og offentligheden. For at systemet kan fungere effektivt kræver det, at de nationale myndigheder, der er ansvarlige for korrekt anvendelse og håndhævelse af retten, er engageret fuldt ud, og at offentligheden, civilsamfundet, erhvervslivet og andre inddrages med henblik på at påpege potentielle overtrædelser.

De nationale domstole er EU-domstole, når de anvender EU-retten, og de spiller en særlig vigtig rolle i håndhævelseskæden. Når EU-borgernes eller erhvervslivets rettigheder påvirkes i medlemsstaterne, skal de have adgang til hurtig og effektiv national klageadgang i overensstemmelse med princippet om effektiv retsbeskyttelse²¹. Derfor skal de være uafhængige, upartiske og oprettet ved lov.

Samtidig har medlemsstaternes domstole ret og i visse tilfælde endog pligt til at stille spørgsmål til Domstolen, hvis de er i tvivl om, hvordan EU-retten skal fortolkes eller anvendes. Denne dialog gennem en præjudiciel forelæggelse for Domstolen er afgørende for en ensartet anvendelse af EU-retten på grundlag af princippet om EU-rettens forrang og for beskyttelsen af borgernes rettigheder²². Kommissionen gør systematisk brug af sin ret til at indgive indlæg i alle præjudicielle sager for Domstolen²³. Hvis Domstolen konstaterer en

²⁰ Direktiv (EU) 2017/541 af 15. marts 2017 om bekæmpelse af terrorisme.

²¹ Artikel 19, stk. 1, andet afsnit, i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 47 i EU's charter om grundlæggende rettigheder.

²² Tilfælde af nationale regler eller praksis, der hindrer proceduren for præjudicielle afgørelser, f.eks. fordi dommere kan ifalde disciplinært ansvar for at indgive en præjudiciel forelæggelse eller for at anvende EU-retten som fortolket af Domstolen, eller hvor de nationale domstole er forhindret i at anerkende EU-rettens forrang, har en systemisk indvirkning på håndhævelsen af EU-retten.

²³ På konkurrence- og statsstøtteområdet yder Kommissionen regelmæssigt bistand og intervenserer i nationale retssager.

tilsidesættelse af EU-retten, er den forelæggende ret forpligtet til at afhjælpe denne tilsidesættelse i den konkrete sag, der verserer for den.

Desuden overvåger Kommissionen ikke blot den enkelte medlemsstats opfyldelse af dommen, men sikrer også, at alle andre medlemsstater anvender den standard, der er fastsat af Domstolen, på samme måde. Stigningen i antallet af præjudicielle afgørelser over tid²⁴ og Kommissionens indgreb i disse sager har derfor ydet et vigtigt bidrag til en stærkere håndhævelse af EU-retten i medlemsstaterne. Desuden har Kommissionen indledt traktatbrudssager for overtrædelser, der påvirker principperne om autonomi, forrang, effektivitet og ensartet anvendelse af EU-retten samt respekt for Domstolens beføjelser.

Kommissionen gennemfører strategien for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU²⁵ for at sikre, at **retsvæsenets aktører** såsom dommere, anklagere, advokater og andre erhverv, der er involveret i forvaltningen af retsvæsenet, kender EU-retten og EU's instrumenter for retsligt samarbejde og har de rette færdigheder til at opretholde retsstatsprincippet og anvende EU-retten korrekt og konsekvent i deres land.

Fremme af gennemførelsen af EU's skatteregler gennem indgriben i præjudicielle afgørelser

På skatteområdet er præjudicielle afgørelser en vigtig mulighed for Kommissionen til at sikre, at EU-retten anvendes korrekt.

For så vidt angår **direkte beskatning** omhandler præjudicielle afgørelser konkrete grænseoverskridende hindringer for den frie bevægelighed, som skyldes nationale skattesystemer. Domstolen fastslog f.eks. i en præjudiciel afgørelse, at borgere, der giver penge til en velgørenhedsorganisation i en anden medlemsstat, bør nyde samme skattelettelse, som når de ville give penge til en tilsvarende velgørenhedsorganisation i deres egen medlemsstat²⁶.

Med hensyn til **indirekte beskatning** har præjudicielle afgørelser efterfulgt af en dialog mellem Kommissionen og medlemsstaterne fået medlemsstaterne til at ændre deres lovgivning. Dette var tilfældet for en medlemsstat med hensyn til brug af køretøjer med udenlandske nummerplader²⁷ og for [en anden medlemsstat](#) med hensyn til restriktive betingelser for momsregler²⁸.

De nationale parlamenter spiller også en vigtig rolle, nemlig ved at samarbejde med de nationale regeringer om vedtagelse af love til gennemførelse af EU-direktiver og

²⁴ Der har været en kraftig stigning i antallet af præjudicielle afgørelser i de seneste ti år med 567 præjudicielle afgørelser i 2021 sammenlignet med 385 i 2010.

²⁵ Meddelelse fra Kommissionen "Sikring af retsvæsenets funktion i EU — strategi for uddannelse af retsvæsenets aktører i EU 2021-2024" (COM(2020) 713 final).

²⁶ Domstolens dom i sag C-318/07, Persche.

²⁷ Domstolens dom i sag C-274/20, GN og WX mod Prefettura di Massa Carrara — Ufficio Territoriale del Governo di Massa Carrara.

²⁸ Domstolens dom i sag C-335/19, E. Sp. z o.o. Sp. k. mod Minister Finansów.

gennemførelse af visse forordninger gennem national lovgivning. Kommissionen indtog en streng holdning med hensyn til manglende gennemførelse af direktiver ved at udnytte det fulde potentiale i det instrument i artikel 260, stk. 3, i TEUF, der blev indført med Lissabontraktaten: Kommissionen indleder automatisk sager og anmoder systematisk Domstolen om at pålægge finansielle sanktioner, hvis medlemsstaterne ikke gennemfører direktiver rettidigt. Denne tilgang har haft en betydelig indvirkning, og sager om manglende meddelelse, som Kommissionen måtte indbringe for Domstolen, er faldet med mere end halvdelen siden Lissabontraktatens ikrafttræden. Antallet af traktatbrudssager, der er indledt, fordi medlemsstaterne ikke har meddelt Kommissionen deres gennemførelsesforanstaltninger inden for den frist, der er fastsat i EU-direktiverne, er ikke desto mindre stadig højt. De nationale lovgivere spiller en vigtig rolle med hensyn til at sikre, at gennemførelsen er både rettidig og fuldstændig: Når medlemsstaterne underretter Kommissionen om gennemførelsesforanstaltninger, skal de på en klar og gennemsigtig måde forklare, hvordan hver enkelt bestemmelse i et direktiv er blevet gennemført²⁹.

Andre centrale organer, der spiller en vigtig rolle i håndhævelsen af EU-retten, omfatter sektorspecifikke regulerings-, inspektions- og håndhævelsesorganer, nationale og regionale tilsynsmyndigheder, anklagere, nationale ombudsmænd og ligestillingsorganer. Kommissionen koncentrerer sin håndhævelsesindsats om at sikre, at de nationale myndigheder er tilstrækkeligt udstyret og i stand til at udføre deres opgaver ved at se på sådanne myndigheders interessekonflikter, uafhængighed³⁰ og personale. Kommissionen støtter også aktivt medlemsstaternes gennemførelsesbestræbelser med teknisk og finansiell støtte og med ekspertise, der understøtter strukturreformer³¹, samt specialiserede uddannelsesprogrammer³². Kommissionen har f.eks. ydet tilskud til de nationale tilsynsmyndigheder for databeskyttelse for at bistå dem i deres arbejde med at håndhæve den generelle forordning om databeskyttelse³³. Kommissionen indledte også traktatbrudsprocedurer mod medlemsstaterne for at sikre, at disse myndigheder er uafhængige og udstyret med de nødvendige beføjelser til at sanktionere overtrædelser af denne forordning.

Specifikke EU-initiativer har også hjulpet med grænseoverskridende klagemekanismer såsom SOLVIT, den europæiske småkravsprocedure eller den europæiske onlinetvistbilæggelse. I den finansielle sektor har de tre europæiske tilsynsmyndigheder³⁴ beføjelse til at foretage

²⁹ I sin dom i sag C-543/17, Kommissionen mod Belgien, præciserede Domstolen, at medlemsstaterne har pligt til at give Kommissionen tilstrækkeligt klare og præcise oplysninger om, hvilke bestemmelser i national ret der gennemfører direktivet.

³⁰ Dette er f.eks. tilfældet med de nationale regulerende myndigheders uafhængighed i energisektoren, som er et centralt princip i den tredje energipakke, og som også er afgørende for at sikre en effektiv forbrugerbeskyttelse, som bekræftet af Domstolen (sag C-718/18, Kommissionen mod Tyskland).

³¹ F.eks. gennem instrumentet for teknisk støtte og TAIEX-EIR-peer-to-peer-værktøjet.

³² Kommissionen har f.eks. udarbejdet en uddannelsespakke vedrørende EU's miljølovgivning (https://ec.europa.eu/environment/legal/law/training_package.htm).

³³ Forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse).

³⁴ Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA), Den Europæiske Værdipapir- og Markedstilsynsmyndighed (ESMA) og Den Europæiske Tilsynsmyndighed for Forsikrings- og Arbejdsmarkedspensionsordninger (EIOPA).

evalueringer af de nationale kompetente myndigheder for at vurdere konvergensen mellem de nationale bestemmelser, der vedtages i forbindelse med gennemførelsen af EU-retten. De har også kompetence til at undersøge og træffe foranstaltninger, hvis de nationale kompetente myndigheder ikke opfylder deres forpligtelser i henhold til EU-retten. Dette bidrager til at sikre en konsekvent og effektiv anvendelse af EU-retten i den finansielle sektor.

De europæiske forbrugercentres rolle³⁵ i håndhævelsen af forbrugerlovgivningen

De europæiske forbrugercentre spiller en afgørende rolle med hensyn til at afsløre og gribe ind over for potentielle udbredte overtrædelser af forbrugerlovgivningen. Dette har omfattet foranstaltninger, der skal sikre, at onlinereservationssystemer for indkvartering er fri for manipulerende teknikker såsom at skjule sponsorering i rangordningen, uretmæssigt lægge tidspres på brugerne eller misvisende rabatter.

Efter en **dialog med Kommissionen og de nationale myndigheder** ændrede førende bookingplatforme for indkvartering i 2020 den måde, hvorpå de præsenterer tilbud, rabatter og priser til forbrugerne, så brugerne kan foretage informerede sammenligninger i overensstemmelse med kravene i EU's forbrugerlovgivning. Dette omfattede at undgå at fremstille et tilbud som værende tidsbegrænset, hvis den samme pris også ville være tilgængelig efterfølgende, og at præcisere, hvordan resultaterne rangordnes. En lignende dialog fik en stor onlinemarkedsplads til at bringe sin annulleringspraksis i overensstemmelse med EU's forbrugerregler i 2022. Dette vil gøre det meget lettere for forbrugerne at framelde sig premiumtjenester, end det tidligere var tilfældet, idet der kun er behov for to klik med en klar og tydelig "Annullér"-knap.

Uddannelse af SMV'er i forbrugerlovgivning

Projektet "Consumer Law Ready"³⁶ er et EU-uddannelsesprogram inden for forbrugerlovgivning for små og mellemstore virksomheder. En ledende underviser, der er udpeget i hver medlemsstat, tilbyder uddannelse til formidlere, som derefter uddanner SMV'er. Dette vil bidrage til at minimere overtrædelser og øge bevidstheden om, hvordan EU's forbrugerlovgivning fungerer.

IV. INTELLIGENT HÅNDHÆVELSE — FOREBYGGELSE AF OVERTRÆDELSER AF EU-RETEN FRA STARTEN

For at foregribe og undgå, at overtrædelser opstår, tages der allerede hensyn til gennemførelses- og håndhævelsesspørgsmål, når Kommissionen udarbejder forslag til EU-

³⁵ Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre (ECC-Net) forbinder de nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af EU's forbrugerbeskyttelseslovgivning (https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_da). Samarbejdet på dette område omfatter forbrugerregler på forskellige områder såsom urimelig handelspraksis, e-handel, geografisk blokering, pakkerejser, onlinesalg og passagerrettigheder.

³⁶ <http://www.consumerlawready.eu/>.

lovgivning. Gennemførelsesstrategier³⁷ udarbejdet af Kommissionen i samarbejde med de nationale forvaltninger hjælper med at afdække de største udfordringer, som medlemsstaterne står over for i forbindelse med gennemførelsen og anvendelsen af EU-lovgivningen, og fastsætter de værktøjer, som Kommissionen anvender til at støtte overholdelsen.

Hjælp til medlemsstaterne med at forberede sig på gennemførelsen

Forordningen om medicinsk teknologivurdering³⁸ har til formål at forbedre EU-patienters adgang til innovative teknologier på sundhedsområdet, f.eks. i forbindelse med lægemidler og medicinsk udstyr. Kommissionen offentliggjorde en rullende plan³⁹ for at støtte nationale myndigheder, udviklere af medicinsk teknologi og interessenter i gennemførelsen af denne lovgivning, når den træder i kraft i 2025.

For at undgå divergerende fortolkninger af nyligt vedtaget EU-ret og for at fremme en fælles forståelse af de eksisterende regler giver Kommissionen praktisk vejledning⁴⁰ til medlemsstater, virksomheder, interessenter og offentligheden om, hvordan specifikke aspekter af EU-retten skal forstås og anvendes.

Denne vejledning kan f.eks. tage form af retningslinjer for fortolkning og anvendelse af EU-retten eller "ofte stillede spørgsmål", der offentliggøres online. De er blevet udstedt på alle vigtige politikområder. Kommissionen anvender navnlig retningslinjer til at ledsage medlemsstaterne gennem gennemførelsesprocessen for direktiver og anvendelsen af forordninger, der normalt starter umiddelbart efter vedtagelsen af en retsakt, samt til at konsolidere Domstolens retspraksis⁴¹.

Vejledning fra Kommissionen som hjælp til den praktiske anvendelse af lovgivningen

Kommissionens vejledning om anvendelsen af artikel 17 i **direktivet om ophavsret⁴²** støtter en konsekvent anvendelse af nye regler om indholdsdelingsplatforme på tværs af medlemsstaterne. Vejledningen er et praktisk dokument, der skal klarlægge situationen for brugere og rettighedshavere med hensyn til, hvad der kan og ikke kan uploades uden samtykke fra indehaveren af ophavsretten, og hvornår platformene kan anmodes om at

³⁷ Retningslinjer for bedre regulering, 3.11.2021, https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/planning-and-proposing-law/better-regulation-why-and-how/better-regulation-guidelines-and-toolbox_da.

³⁸ Forordning (EU) 2021/2282 af 15. december 2021 om medicinsk teknologivurdering.

³⁹ https://health.ec.europa.eu/system/files/2022-05/hta_htar_rolling-plan_en.pdf.

⁴⁰ Det er kun Domstolen, som kan foretage en endelig og autoritativ fortolkning af EU-retten.

⁴¹ Kommissionen har f.eks. udarbejdet en række generelle fortolkende retningslinjer vedrørende naturbeskyttelsesdirektiverne,

https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm.

⁴² Direktiv (EU) 2019/790 af 17. april 2019 om ophavsret og beslægtede rettigheder på det digitale indre marked.

fjerne eller gennemgå det indhold, som brugerne har uploadet.

Efter vedtagelsen af **mobilitetspakken**⁴³ udsendte Kommissionen vejledninger i form af "spørgsmål og svar" og vejledende noter om fortolkningen af flere nye regelsæt, navnlig vedrørende køretider⁴⁴, udstationering af førere⁴⁵, intelligente takografer⁴⁶ og forpligtelsen til at returnere køretøjer til driftscentret⁴⁷, for at hjælpe interessenterne med at anvende disse regler korrekt og medlemsstaterne med at gennemføre dem og håndhæve dem konsekvent.

Kommissionen anvender også en lang række andre **mødebaserede værktøjer** såsom udvalg, netværk, ekspertgrupper og workshoper for at fremme en effektiv gennemførelse af EU-retten på tværs af politikområder. Disse grupper giver medlemsstaterne mulighed for at udveksle god praksis og drøfte problemer, der er opstået i forbindelse med anvendelsen af EU-lovgivningen. Kommissionen kan så blive opmærksom på gennemførelsesvanskeligheder på et tidligt tidspunkt og arbejde med mulige løsninger, herunder anvendelse af IT-værktøjer til at støtte en mere effektiv gennemførelse. Et vigtigt forum for forbedring af anvendelsen og håndhævelsen er taskforcen for håndhævelse af reglerne for det indre marked, der blev oprettet som opfølgning på Det Europæiske Råds konklusioner om industripolitik i 2020⁴⁸. En central del af dens arbejde er at se nærmere på hindringerne for håndhævelsen af reglerne for det indre marked og udarbejde praktiske løsninger.

Forebyggelse af hindringer i det indre marked, inden de bliver til virkelighed

I henhold til **direktivet om gennemsigtighed i det indre marked**⁴⁹ skal medlemsstaterne **underrette Kommissionen om udkast til nationale tekniske forskrifter**, inden de vedtages, for at undgå, at der skabes hindringer for det indre marked. Denne meddelelsesmekanisme har givet anledning til en positiv praksis med hensyn til udveksling af oplysninger, dialog og samarbejde mellem medlemsstaterne og Kommissionen og mellem medlemsstaterne. Den deler også god praksis for at løse fælles problemer med tekniske forskrifter, navnlig i nyligt regulerede sektorer såsom digitale tjenester og nye teknologier. Mekanismen har ikke blot formået at undgå nye regler, der er i strid med EU-retten, men har også bidraget til at anvende princippet om gensidig anerkendelse.

⁴³ https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/road/mobility-package-i_en.

⁴⁴ Forordning (EF) nr. 561/2006 af 15. marts 2006 om harmonisering af visse sociale bestemmelser inden for vejtransport.

⁴⁵ Direktiv (EU) 2020/1057 af 15. juli 2020 om fastsættelse af særlige regler med hensyn til direktiv 96/71/EF og direktiv 2014/67/EU om udstationering af førere i vejtransportsektoren.

⁴⁶ Forordning (EU) nr. 165/2014 af 4. februar 2014 om takografer inden for vejtransport.

⁴⁷ Forordning (EF) nr. 1071/2009 af 21. oktober 2009 om fælles regler om betingelser for udøvelse af vejtransporterhvervet.

⁴⁸ https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/single-market-enforcement-taskforce_en.

⁴⁹ Direktiv (EU) 2015/1535 af 9. september 2015 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester (kodifikation af direktiv 98/34/EF).

På tjenesteydelsesområdet har meddelelsesproceduren i henhold til tjenesteydelsesdirektivet⁵⁰ til formål at forhindre, at der skabes uberettigede lovgivningsmæssige hindringer for det indre marked. Kommissionen tilskynder aktivt til gennemsigtighed om medlemsstaternes foranstaltninger vedrørende tjenesteydelser og gør en fortsat indsats for at øge effektiviteten af denne notifikationsprocedure.

Direktivet om proportionalitetstest er et andet redskab, der forhindrer nye hindringer for det indre marked for liberale tjenesteydelser. Enhver ny national erhvervsregulering skal underkastes en grundig vurdering, og det er nødvendigt at bevise, at den står i et rimeligt forhold til formålet, inden den vedtages.

Samarbejde med medlemsstaterne om at forbedre håndhævelsen

Ekspertgruppen vedrørende direktivet om webtilgængelighed (WADEX)⁵¹ blev nedsat for at bistå Kommissionen med at gennemføre direktivet om **webtilgængelighed**⁵² og for at skabe et forum for udveksling af god praksis og erfaringer inden for webtilgængelighed mellem medlemsstaterne. I 2020-2022 blev der afholdt månedlige webinarer, som bidrog til at sikre, at medlemsstaterne fulgte en fælles tilgang, og at de første rapporter fra medlemsstaterne om overvågning af websteder og mobilapps blev indsendt rettidigt og effektivt. Ifølge disse rapporter testede medlemsstaterne over 10 000 websteder og 300 mobilapps i denne periode. Denne øvelse bidrog til øget bevidsthed om og forbedret adgang til den offentlige sektors onlineindhold på websteder og mobilapps.

Anvendelse af IT-værktøjer til at lette overholdelse og håndhævelse

Informationssystemet for det indre marked (IMI)⁵³ er et IT-onlineværktøj, der letter det administrative samarbejde om lovgivningen om det indre marked for medlemsstaternes offentlige forvaltninger. Dette kan hjælpe borgere og virksomheder, der opererer på tværs af grænserne. Der er miljøvenligt, sikkert og flersproget, mindsker den administrative byrde og støtter 19 politikområder.

Det kan tilpasses for at støtte specifikke formål. I 2022 blev der f.eks. lanceret tre nye kommissionsmoduler for at lette den grænseoverskridende håndhævelse af de nye regler, der blev indført med mobilitetspakken, navnlig om udstationering af førere, førerens tilbagevenden og returnering af et køretøj. Desuden blev den nye offentlige grænseflade, der er forbundet med IMI, oprettet for at gøre det lettere for vejtransportoperatører at **indsende udstationeringserklæringer** til de kompetente myndigheder i de medlemsstater, hvor de udstationerer deres førere. Vejtransportvirksomheder i hele Europa kan nu indsende hele deres udstationeringserklæring online på en meget enkel måde og spare tid og penge. Siden lanceringen er der blevet indgivet mere end 10 millioner udstationeringserklæringer.

⁵⁰ Direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked.

⁵¹ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/web-accessibility-expert-group>.

⁵² Direktiv (EU) 2016/2102 af 26. oktober 2016 om tilgængeligheden af offentlige organers websteder og mobilapplikationer.

⁵³ https://ec.europa.eu/internal_market/imi-net/index_da.htm.

Ud over udvalg og ekspertgrupper afholder Kommissionen også **bilaterale møder med medlemsstaterne for at undersøge overholdelsen på tværs af et specifikt politikområde**. Disse overholdelsesmøder gør det muligt for Kommissionen og den relevante medlemsstat at gennemgå alle igangværende traktatbruds- og EU Pilot-procedurer på det pågældende område. De har vist sig at være nyttige med hensyn til at afdække og løse tværgående spørgsmål, spare tid ved at behandle flere sager på ét møde og udvikle den gensidige forståelse mellem de nationale myndigheder og Kommissionens tjenestegrene.

Sammenkædning af EU's politikker og støtte

Økonomisk støtte fra EU har også vist sig at være et effektivt redskab til at tilskynde medlemsstaterne til at gennemføre reformer og, hvor det er relevant, til at fremskynde opfyldelsen af de mål, der er fastsat i EU-retten. Denne støtte omfatter europæiske struktur- og investeringsfonde såsom Den Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturfond eller Samhørighedsfonden, finansiering gennem told- og Fiscalisprogrammerne samt tilskud og lån under genopretnings- og resiliensfaciliteten⁵⁴.

Formålet med genopretnings- og resiliensfaciliteten er at afbøde de økonomiske og sociale konsekvenser af covid-19-pandemien og gøre europæiske økonomier og samfund mere bæredygtige, modstandsdygtige og bedre forberedt på udfordringerne og mulighederne ved den grønne og den digitale omstilling. Faciliteten er et midlertidigt genopretningsinstrument. Det giver Kommissionen mulighed for at skaffe midler til at hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre reformer og investeringer, der indgår i deres egne nationale planer, i overensstemmelse med EU's prioriteter, og som tager hånd om de udfordringer, som er påpeget i de landespecifikke henstillinger inden for rammerne af det europæiske semester for samordning af de økonomiske og sociale politikker. Selv om genopretnings- og resiliensfaciliteten ikke er et håndhævelsesredskab, skal disse prioriteter, der omsættes til delmål og slutmål, opfyldes, for at medlemsstaterne kan modtage udbetalinger.

Genopretnings- og resiliensfaciliteten hjælper EU med at nå sit mål om klimaneutralitet

For at fremskynde den grønne omstilling, navnlig i lyset af "Fit for 55"-målene, fokuserer mange medlemsstater på transport- og byggesektoren i deres nationale genopretnings- og resiliensplaner. Faciliteten vil bl.a. blive anvendt til at støtte investeringer i termisk renovering af bygninger, til at gøre vognparken grønnere og til at støtte modalskiftet til jernbanetransport. Som eksempel kan nævnes, at planen i én medlemsstat vil finansiere et tilskud til boligejere for at hjælpe med at betale for varmeudskiftning, ventilation eller energisyn for enfamiliehuse eller lejligheder i kollektive boliger. Disse investeringer vil finansiere den termiske renovering af 400 000 husstande i den pågældende medlemsstat.

⁵⁴ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_da
Oprettet ved forordning (EU) 2021/241 af 12. februar 2021 om oprettelse af genopretnings- og resiliensfaciliteten.

Anvendelsen af **samfinansieringsbetingelser**, der er knyttet til udbetalingen af f.eks. regionale midler til udvikling af infrastruktur under EU's samhørighedspolitik, har også vist sig at være et stærkt incitament for medlemsstaterne til at fremskynde og forbedre deres overholdelse af den relevante EU-lovgivning.

Anvendelse af finansieringsbetingelser til at fremme overholdelsen i vand- og affaldssektoren

De investeringer, der er nødvendige for at opnå fuld overensstemmelse med EU-lovgivningen i sektorer som vand eller affaldshåndtering, er høje: De samlede kumulative udgifter til vandforsyning og sanitet, der er nødvendige for at overholde reglerne senest i 2030, beløber sig til 255 mia. EUR i de 27 medlemsstater⁵⁵. Tilsvarende anslås de yderligere investeringer, der er nødvendige for at opfylde målene for den cirkulære økonomi og affaldshåndtering, til mellem 13 mia. EUR og 28 mia. EUR om året frem til 2030⁵⁶. Dette er nødvendigt for at opgradere affaldssystemet ved at forbedre indsamling, sortering, behandling af bioaffald, oparbejdning og digitalisering af registre.

Nogle medlemsstater er f.eks. afhængige af EU's samhørighedsfonde til at finansiere de nødvendige investeringer. Adgang til EU-medfinansiering er imidlertid betinget af specifikke krav⁵⁷. Medlemsstaterne modtager kun medfinansiering, hvis de opfylder en række betingelser, der er fastsat i EU-retten (f.eks. udarbejdelse af affaldshåndteringsplaner eller planlægning af nødvendige investeringer i vandsektoren). Dette sikrer, at EU's medfinansiering vil blive anvendt effektivt og vil gøre det muligt at etablere en vigtig miljøinfrastruktur og opfylde de standarder, der er fastsat i EU's affalds- og vandlovgivning.

Respekt for retsstatsprincippet er afgørende for en forsvarlig økonomisk forvaltning af Unionens budget og for en effektiv anvendelse af EU-midler. Forordningen om konditionalitet⁵⁸ blev indført den 1. januar 2021 og beskytter EU-budgettet mod at blive berørt af overtrædelser af retsstatsprincippet i medlemsstaterne. Kommissionen offentliggjorde retningslinjer for anvendelsen af den generelle konditionalitetsordning den 2. marts 2022. Det første forslag til Rådets gennemførelsesafgørelse blev vedtaget den 18. september 2022⁵⁹.

Ud over finansiel støtte stiller Kommissionen også skræddersyet teknisk ekspertise til rådighed for EU's medlemsstater med henblik på at udforme og gennemføre reformer under

⁵⁵ OECD, "Financing Water Supply, Sanitation and Flood Protection: Challenges in the EU Member States and Policy Options", OECD Studies on Water, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/6893cdac-en>.

⁵⁶ Meddelelse fra Kommissionen "Revision af gennemførelsen af miljøreglerne 2022 — Udviklingen skal vendes gennem overholdelse af miljøreglerne" (COM(2022) 438 final).

⁵⁷ Såkaldte forhånds-betingelser (for programmeringsperioden 2014-2020) eller grundforudsætninger (for programmeringsperioden 2021-2027).

⁵⁸ Forordning (EU, Euratom) 2020/2092 af 16. december 2020 om en generel ordning med konditionalitet til beskyttelse af Unionens budget.

⁵⁹ Forslag til Rådets gennemførelsesafgørelse om foranstaltninger til beskyttelse af Unionens budget mod tilsidesættelser af retsstatsprincippet i Ungarn, (COM(2022) 485 final).

instrumentet for teknisk støtte. Instrumentet for teknisk støtte hjælper de nationale myndigheder med at forbedre deres kapacitet til at udforme, udvikle og gennemføre resiliensfremmende reformer på flere områder (administrativt samarbejde, retsstatsprincippet, reform af retssystemerne, styrkelse af det finansielle tilsyn og styrkelse af bekæmpelsen af svig, korruption og hvidvaskning af penge).

Fremme af god offentlig forvaltning gennem PACE (udveksling af samarbejde mellem offentlige myndigheder)

Offentlige forvaltninger er den direkte grænseflade mellem EU og borgerne, da de omsætter EU-lovgivning og -programmer til konkrete tiltag. Kvaliteten af de offentlige forvaltninger er en afgørende faktor for medlemsstaternes konkurrenceevne og dermed for EU som helhed⁶⁰. Kommissionen afprøver inden for rammerne af instrumentet for teknisk støtte et initiativ til udveksling af samarbejde mellem offentlige myndigheder (PACE), hvorigennem embedsmænd midlertidigt kan udstationeres i en anden medlemsstat. Dette program giver deltagerne mulighed for at erhverve viden og færdigheder, skabe bånd og i sidste ende bidrage til at skabe et ægte europæisk administrativt rum.

V. TIDLIG OPDAGELSE OG LØSNING AF OVERTRÆDELSER AF EU-RETTE

Øget gennemsigtighed og overvågningsmekanismer til afdækning af problemer

Øget gennemsigtighed, offentliggørelse af oplysninger om overholdelse og regelmæssige overvågningsmekanismer har også vist sig at være effektive foranstaltninger med hensyn til at tilskynde medlemsstaterne til hurtigere overholdelse eller i det mindste med hensyn til at afdække områder, der kræver yderligere opmærksomhed.

Når der offentliggøres rapporter om disse spørgsmål, giver de offentligheden mulighed for at følge deres medlemsstats resultater og overholdelse på specifikke politikområder, øge bevidstheden blandt virksomhederne og tilskynde til offentlig debat. Resultattavler og andre lignende vurderinger bidrager til at målrette dette arbejde med værktøjer såsom resultattavlen for det indre marked⁶¹, det europæiske semesters landespecifikke rapporter⁶², revisionen af gennemførelsen af miljøreglerne⁶³ og det ledsagende interaktive kort over miljøovertrædelser⁶⁴ eller offentliggørelsen af Kommissionens reaktioner på medlemsstaternes meddelelser i henhold til direktivet om gennemsigtighed i det indre marked. Andre instrumenter, såsom rapporten om retsstatssituationen eller EU's resultattavle for

⁶⁰ Arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, "Supporting public administrations in EU Member States to deliver reforms and prepare for the future" (SWD(2021) 101).

⁶¹ <https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/>.

⁶² https://ec.europa.eu/info/publications/2022-european-semester-country-reports_en.

⁶³ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en.

⁶⁴ https://environment.ec.europa.eu/law-and-governance/environmental-implementation-review_en#environmental-infringements-map-and-dashboard.

retlige anliggender⁶⁵, giver landespecifik indsigt i udviklingen i medlemsstaterne, som spiller en central rolle for en effektiv håndhævelse af EU-retten. Et velfungerende nationalt retssystem er afgørende for at sikre en effektiv retsbeskyttelse af de rettigheder, som borgerne og virksomhederne har i henhold til EU-retten. På visse specifikke politikområder offentliggør Kommissionen oplysninger om status for medlemsstaternes gennemførelse af direktiver⁶⁶.

Kommissionen rapporterer også ofte om gennemførelsen af specifikke instrumenter eller områder af EU-retten. Disse rapporter har ikke blot til formål at informere offentligheden om de områder, hvor deres rettigheder er i fare, men også at identificere generelle tendenser og problemer, hjælpe med at håndhæve lovgivningen og inspirere til en eventuel revision af lovgivningen.

Schengenevaluering

Et velfungerende Schengenområde⁶⁷ afhænger af en korrekt og effektiv gennemførelse af Schengenreglerne og af gensidig tillid mellem medlemsstaterne. Schengenevaluerings- og overvågningsmekanismen⁶⁸ indeholder bestemmelser om objektive og upartiske evalueringer for hurtigt at identificere mangler i anvendelsen af Schengenreglerne og sikre, at de afhjælpes hurtigt. Kommissionen og medlemsstaterne gennemfører evalueringsbesøg, som følges op af Rådets henstillinger til medlemsstaterne om afhjælpende foranstaltninger. Mekanismen er blevet ajourført og forbedret⁶⁹, og en mere strømlinet procedure sikrer, at navnlig alvorlige mangler straks afhjælpes.

Rapport om retsstatssituationen

Den årlige rapport om retsstatssituationen⁷⁰ er kernen i den europæiske retsstatmekanisme⁷¹. I juli 2022 fremlagde Kommissionen sin tredje årsrapport om retsstatssituationen sammen med de 27 landespecifikke kapitler. Rapporten er resultatet af en tæt dialog med nationale myndigheder og interessenter og dækker alle medlemsstater på et objektivt og upartisk grundlag og ser på de fire centrale søjler for retsstatsprincippet: retssystemer, rammerne for bekæmpelse af korruption, mediepluralisme og mediefrihed samt andre institutionelle spørgsmål i tilknytning til kontrolmekanismerne. Siden 2022 er

⁶⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/eu-justice-scoreboard_da.

⁶⁶ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/enforcement-and-infringements-banking-and-finance-law/monitoring-banking-and-finance-directives_en.

⁶⁷ Schengenområdet er et område uden indre grænser, hvor borgere og mange tredjelandstatsborgere, der opholder sig lovligt i EU, kan bevæge sig frit uden at blive underkastet grænsekontrol. Siden 1985 er det gradvist vokset og omfatter næsten alle EU-medlemsstater og nogle få associerede lande uden for EU.

⁶⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area/schengen-evaluation-and-monitoring_en.

⁶⁹ Forordning (EU) 2022/922 af 9. juni 2022 om indførelse og anvendelse af en evaluerings- og overvågningsmekanisme til kontrol af anvendelsen af Schengenreglerne.

⁷⁰ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism/2022-rule-law-report_da.

⁷¹ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/upholding-rule-law/rule-law/rule-law-mechanism_da.

der i rapporten fremsat specifikke henstillinger til hver medlemsstat. I overensstemmelse med rapportens forebyggende karakter er formålet med henstillingerne at bistå og støtte medlemsstaterne i deres bestræbelser på at videreføre igangværende eller planlagte reformer og hjælpe dem med at afdække, hvor der er behov for forbedringer, opfølgning på nylige ændringer eller reformer⁷².

Udførelse af revisioner for at kontrollere overholdelsen af reglerne

På visse områder af EU-retten foretager Kommissionen revisioner for at kontrollere, om medlemsstaterne overholder EU-reglerne i praksis, og for at vurdere de nationale kontroller.

Revisioner er et vigtigt redskab til beskyttelse af EU-budgettet. De bidrager til at opdage uretmæssige betalinger og inddrive beløb, som medlemsstaten uretmæssigt har brugt på grund af manglende overholdelse af reglerne og principperne for forsvarlig økonomisk forvaltning. Henstillinger som følge af revisioner og handlingsplaner, som medlemsstaterne har iværksat efter anmodning fra Kommissionen, fører ofte direkte til, at medlemsstaternes myndigheder gennemfører reglerne bedre.

Beskyttelse af EU's standarder for fødevarer- og fodersikkerhed

Borgerne i EU forventer høje standarder for fødevarer- og fodersikkerhed og dyre- og plantesundhed. Disse standarder er beskyttet af kontrol, herunder revisioner, i medlemsstater og tredjelande, der eksporterer planter, dyr og fødevarer til EU. I 2019-2020 gennemførte Kommissionen 170 revisioner og lignende kontroller af medlemsstaternes offentlige kontrolsystemer, hvilket resulterede i 527 henstillinger til medlemsstaterne. I et overvældende antal tilfælde traf medlemsstaterne korrigerende foranstaltninger eller gav tilfredsstillende tilsagn om at afhjælpe manglerne. I 2020 var der ca. 17 mio. operatører i fødevarerkæden, som var underlagt offentlig kontrol fra de nationale myndigheders side. De gennemførte mere end fire millioner kontroller af disse erhvervsdrivende. Dette har hjulpet de nationale myndigheder med bedre at håndhæve EU's høje standarder for fødevarer- og fodersikkerhed.

Udarbejdelse af handlingsplaner med henblik på at forbedre overholdelsen af fælles regler for fiskeriet

Kommissionen inspicerer medlemsstaterne for at kontrollere, hvordan de gennemfører fiskerikontrol. Hvis den konstaterer systematiske kontrolmangler, udarbejder den sammen med medlemsstaterne handlingsplaner for at styrke deres kontrolsystemer. Disse handlingsplaner hjælper Kommissionen med at følge op på gennemførelsen og fremskridtene i medlemsstaternes fiskerikontrolordninger, som er afgørende for at sikre bæredygtigt fiskeri og sunde fiskebestande. Dette har resulteret i en mere pålidelig fangstrapportering og forbedrede systemer til afsløring af overtrædelser af den fælles

⁷² Meddelelse fra Kommissionen "Rapport om retsstatssituationen 2022 — Retsstatssituationen i Den Europæiske Union" (COM(2022) 500 final).

fiskeripolitik.

Sikring af betalingernes formelle rigtighed på landbrugsområdet

Kommissionen foretager regelmæssige revisioner i medlemsstaterne for at kontrollere medlemsstaternes overholdelse af EU-retten om den støtte, der ydes via den fælles landbrugspolitik til landbrugere og andre støttemodtagere. I tilfælde af manglende overholdelse eller systemkontrolmangler kan Kommissionen suspendere eller inddrive EU-finansiering fra medlemsstaterne. Disse finansielle korrektioner har vist sig at være effektive mekanismer til at korrigere fejl og beskytte EU-budgettet. For at styrke medlemsstaternes kontrolsystemer anmoder Kommissionen desuden medlemsstaten om at gennemføre en handlingsplan.

Procedure forud for traktatbrudsproceduren (EU Pilot)

Hvis Kommissionen på trods af sin forebyggende indsats og støtte til medlemsstaterne konstaterer en mulig overtrædelse af EU-retten, kan den beslutte at anvende en procedure forud for traktatbrudsproceduren, kendt som EU Pilot⁷³. Dette værktøj anvendes, når det giver en merværdi: I 2021 var der forud for 33 af de 302 traktatbrudssager, som Kommissionen indledte efter undersøgelser på eget initiativ eller efter klager⁷⁴, en EU Pilot-procedure. Dette er et værktøj, der kan anvendes, hvor det sandsynligvis vil føre til hurtigere overholdelse end en formel traktatbrudsprocedure. Det giver Kommissionen mulighed for at løse en række sager i EU Pilot-fasen, uden at det er nødvendigt at gå over til en traktatbrudsprocedure. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis de pågældende spørgsmål er af teknisk karakter. Det kan også være nyttigt i tilfælde, hvor Kommissionen ønsker at indsamle faktuelle eller retlige oplysninger, der er nødvendige for at foretage sin vurdering⁷⁵. Den anvendes ikke, hvis overtrædelsen er veldokumenteret, indlysende eller selvanerkendt, og den anvendes heller ikke i forbindelse med mere følsomme spørgsmål, hvor det er mindre sandsynligt, at drøftelser på teknisk plan vil føre til et vellykket resultat. Kommissionen skal også beskytte sig mod risikoen for, at en sådan proces medfører unødvendige forsinkelser: Hvis proceduren bliver uforholdsmæssigt langvarig uden væsentlige fremskridt, eller hvis medlemsstaten ikke samarbejder, afslutter Kommissionen EU Pilot-proceduren og går over til en traktatbrudsprocedure.

Med tiden har EU Pilot-proceduren vist sit værd. Den har anvendt en tilgang med at udnytte åbenheden og den gensidige tillid mellem medlemsstaterne og Kommissionen for hurtigere at opnå overholdelse. I 2021 blev over 80 % af EU Pilot-procedurerne løst tilfredsstillende. Hvis ikke, indledes der en traktatbrudsprocedure.

⁷³ EU Pilot er et instrument til samarbejde og dialog mellem Kommissionen og medlemsstaterne vedrørende spørgsmål om (potentiel) manglende overholdelse af EU-retten. Kommissionens anvendelse af EU Pilot er fastsat i specifikke interne retningslinjer, der blev revideret i juli 2020.

⁷⁴ Dette udelukker traktatbrudssager, der automatisk udløses som følge af manglende gennemførelse af et direktiv, som en medlemsstat selv har anerkendt.

⁷⁵ Langt de fleste traktatbrudsprocedurer indledes uden en forudgående EU Pilot-procedure.

EU Pilot skal sikre, at borgerne kan bruge deres IBAN-konto i en hvilken som helst medlemsstat

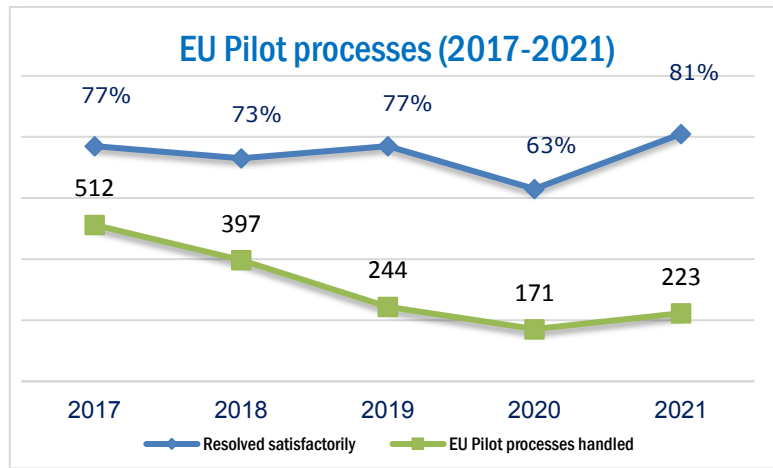
Forordningen om det fælles eurobetalingsområde (SEPA)⁷⁶ har til formål at sikre, at alle EU-bankkonti kan anvendes til overførsel af penge og direkte debiteringer på tværs af grænserne lige så let som på hjemmemarkedet. I nogle medlemsstater accepterede centrale modtagere af betalinger såsom teleselskaber eller skatte- eller socialsikringsmyndigheder imidlertid ikke IBAN-koden, så konti i andre EU-lande ikke kunne anvendes til at oprette direkte debiteringer eller overføre midler såsom selvangivelser eller pensioner. Mellem 2016 og 2021 indledte Kommissionen EU Pilot-procedurer med fem medlemsstater. Som følge heraf er deres retlige rammer blevet ændret eller er ved at blive ændret for at bekæmpe overtrædelserne og sikre passende sanktioner. I tre tilfælde indledte Kommissionen også traktatbrudsprocedurer for at sikre, at de nationale kompetente myndigheder har tilstrækkelige beføjelser til at overvåge overholdelsen og pålægge sanktioner. Dette har også resulteret i lovgivningsmæssige ændringer for at give myndighederne de nødvendige beføjelser.

EU Pilot skal forbedre adgangen til grænseoverskridende sundhedsydelser⁷⁷

Patienter har ret til at få adgang til sundhedsydelser i en hvilken som helst medlemsstat og få godtgjort udgifter til behandling i udlandet i deres hjemland. Da nogle medlemsstater ikke har gennemført EU-reglerne om patientrettigheder i forbindelse med grænseoverskridende sundhedsydelser korrekt i national lovgivning, indledte Kommissionen EU Pilot-procedurer for hurtigt at forbedre adgangen til sikre grænseoverskridende sundhedsydelser af høj kvalitet i disse lande. Mens der er indledt traktatbrudsprocedurer mod tre medlemsstater, førte EU Pilot-proceduren til et positivt resultat i forhold til ni medlemsstater. I de fleste af disse tilfælde ændrede medlemsstaterne lovgivningen eller den administrative praksis for at bringe den i overensstemmelse med EU-reglerne. Som følge heraf nyder patienterne godt af mindre byrdefulde krav til forhåndstilladelse, lettere administrative procedurer og mere gennemsigtig information om grænseoverskridende sundhedsydelser, hvilket generelt betyder, at patienterne nu har lettere adgang til sundhedsydelser i andre medlemsstater.

⁷⁶ Forordning (EU) nr. 260/2012 af 14. marts 2012 om tekniske og forretningsmæssige krav til kreditoverførsler og direkte debiteringer i euro.

⁷⁷ "Grænseoverskridende sundhedsydelser": sundhedsydelser, der leveres eller ordineres i en anden medlemsstat end forsikringsmedlemsstaten.

VI. EFFEKTIV ANVENDELSE AF TRAKTATBRUDSPROCEDURER

Kommissionens håndhævespolitik har udviklet sig over tid. Siden 2017 har Kommissionen i stigende grad fokuseret sin indsats på spørgsmål, hvor dens interventioner kan maksimere merværdien og gøre en forskel i så mange menneskers og virksomheders liv og aktiviteter som muligt. Kommissionen fortsætter derfor med at forfølge den strategiske tilgang, de mål og de prioriteter, som den fastlagde i meddelelsen fra 2016 "EU-retten: Bedre resultater gennem bedre anvendelse".

Det primære formål med traktatbrudsproceduren er at sikre medlemsstaternes anvendelse af EU-retten i den almene interesse og ikke at sørge for individuel oprejsning. Kommissionens strategiske tilgang betyder således, at der i traktatbrudsprocedurer sjældent fokuseres på individuelle spørgsmål, men snarere på systemiske og strukturelle spørgsmål, der berører et stort antal personer eller virksomheder i en given medlemsstat eller i hele Unionen.

Håndtering af mange individuelle tilfælde af urigtig anvendelse i én traktatbrudsprocedure

På miljøområdet plejede Kommissionen at indlede individuelle sager, hvis et enkelt deponeringsanlæg ikke opfyldte kravene, eller hvis et enkelt byområde ikke overholdt lovgivningen om byspildevand. Nu fokuserer den på systemiske sager og håndterer undertiden hundredvis af byområder i én sag om rensning af byspildevand eller dusinvis af deponeringsanlæg i affaldssager. Disse foranstaltninger er langt mere effektive med hensyn til at bringe alle regioner i en medlemsstat i retning af overholdelse ved hjælp af en enkelt traktatbrudsprocedure.

Behandling af generelle principielle spørgsmål, der rejses i en klage

Retten til foreningsfrihed, der er nedfældet i chartret, udgør et af de væsentlige grundlag for et demokratisk og pluralistisk samfund. I denne forbindelse fastslog Domstolen i en traktatbrudsprocedure indledt af Kommissionen og på grundlag af en klage, at en medlemsstats nationale lovgivning hindrede den frie bevægelighed for kapital og de grundlæggende rettigheder til beskyttelse af personoplysninger og foreningsfrihed.

Enkeltstående tilfælde af mulig fejlagtig anvendelse af EU-retten, som ikke rejser generelle principielle spørgsmål (såsom ukorrekt gennemførelse af et direktiv eller hindring af proceduren for præjudicielle afgørelser), og som mangler dokumentation for en generel praksis eller systemiske mangler, behandles mere effektivt af klageinstanser, der er tættere på dem, der er berørt af overtrædelsen. Disse kan tilbyde hurtige og direkte løsninger. Ud over vanskelighederne med at undersøge sådanne sager på stedet og varigheden af en traktatbrudsprocedure på EU-plan er en dom afsagt af Domstolen rettet til en medlemsstat og kan kun indirekte løse en enkeltpersons problem. Domstolen kan ikke pålægge medlemsstaten at betale erstatning til en person, der lider skade som følge af en tilsidesættelse af EU-retten. For at søge erstatning eller få annulleret en national foranstaltning skal klagerne stadig indbringe deres sag for en national domstol.

Kommissionen modtager ca. 4 000 klager hvert år⁷⁸. Den modtager også mange andragender vedrørende EU-retten, som fremsendes af Europa-Parlamentets Udvalg for Andragender. Selv om Kommissionen ikke undersøger enhver mulig ukorrekt anvendelse af EU-retten, værdsætter den fortsat klager, skriftlige forespørgsler og andragender som en informationskilde i bredere sager vedrørende systemiske eller strukturelle overtrædelser af EU-retten i medlemsstaterne.

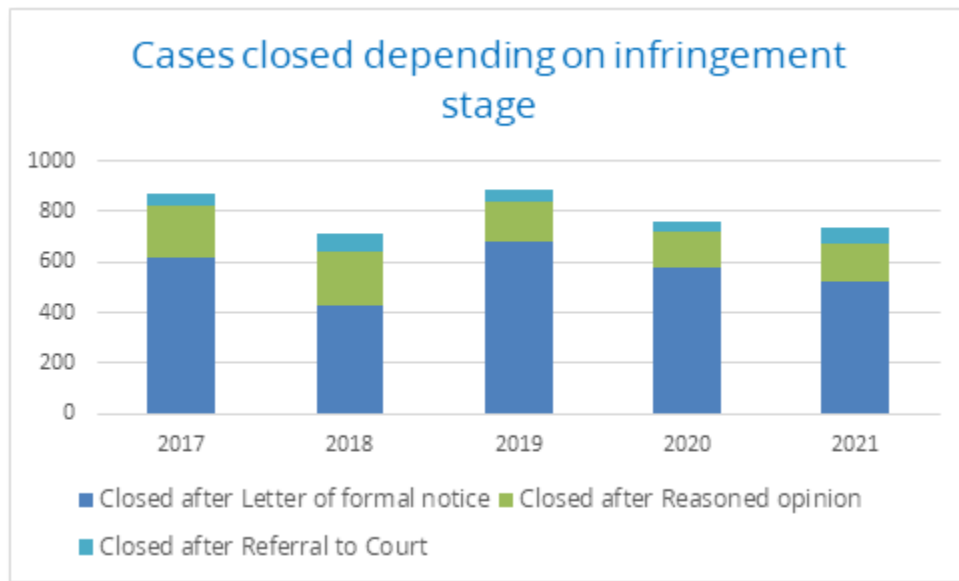
Denne strategiske tilgang kræver, at de nationale regler sikrer effektive klageprocedurer for overtrædelse af EU-retten gennem et uafhængigt og effektivt retssystem. Derfor prioriterer Kommissionen især overtrædelser, der påvirker de nationale retssystemers evne til at bidrage til en effektiv anvendelse af EU-retten. Sideløbende hermed koncentrerer Kommissionen sin håndhævelsesindsats om at sikre, at de nationale myndigheder og tilsynsorganer er i stand til at sikre effektiv klageadgang i form af beføjelser og ressourcer, og at nationale foranstaltninger til gennemførelse af EU-retten fastsætter passende sanktioner for overtrædelser af EU-retten.

Kommissionens mål er at sikre, at medlemsstaterne overholder EU-retten så hurtigt som muligt. Den glæder sig over, at størstedelen af overtrædelserne løses på et tidligt stadium af proceduren⁷⁹ — over 90 % af traktatbrudssagerne forliges, inden de indbringes for Domstolen. At løse problemer uden at skulle indbringe sagen for Domstolen sikrer hurtigere overholdelse og sparer tid og penge. Medlemsstaterne skal gøre deres yderste for at efterkomme Domstolens dom så hurtigt som muligt. Hvis medlemsstaten på trods af Domstolens dom stadig ikke bringer tilsidesættelsen til ophør, kan Kommissionen dog indbringe sagen for Domstolen og anmode om, at medlemsstaten pålægges økonomiske sanktioner⁸⁰.

⁷⁸ For det meste modtaget via den elektroniske klageformular, der findes her: https://ec.europa.eu/assets/sg/report-a-breach/complaints_da/. Henvisningen til "klager" omfatter "flere klager", hvor Kommissionen i én klagesag behandler et meget stort antal identiske klager.

⁷⁹ I 2021 blev 69 % af traktatbrudssagerne afsluttet efter en indledende åbningsskrivelse.

⁸⁰ Baseret på artikel 260, stk. 2, i TEUF.

Effektive overtrædelsesprocedurer

EU-lovgivningen om **luftforurening** er et område, hvor overholdelse kan medføre store økonomiske omkostninger, men hvor manglende overholdelse af EU-retten koster liv og forårsager alvorlig sygdom. Det har resulteret i et stort antal traktatbrudsprocedurer. I juli 2022 havde Kommissionen indledt 28 traktatbrudssager vedrørende 18 medlemsstaters manglende anvendelse af luftkvalitetsdirektivet⁸¹. 15 sager er blevet indbragt for Domstolen, og ti af disse har ført til en afgørelse. En af disse sager indbringes for Domstolen for anden gang, så den kan føre til bøder. Disse håndhævelsesbestrebelse har medvirket til at nedbringe antallet af luftkvalitetszoner, der overskrider de lovbestemte grænseværdier for partikler, fra 91 i 2019 til 55 i 2021⁸², og antallet af zoner med overskydende nitrogenoxid fra 68 til 23 i 2021. Det betyder, at folk i flere byer i hele Europa nu kan få glæde af renere luft. Anvendelsen af EU's lovgivning om luftkvalitet har bidraget til at nedbringe antallet af for tidlige dødsfald som følge af luftforurening med en tredjedel siden 2005 og har som følge heraf reddet over 150 000 menneskeliv⁸³.

Kommissionen lægger særlig vægt på **beskyttelsen af de europæiske skove**, da de gemmer på betydelige kulstoflagre, fjerner kulstof fra atmosfæren, og er af afgørende betydning for biodiversiteten og leveringen af kritiske økosystemtjenester. Når medlemsstaterne systematisk ikke har formået at undgå forringelse af skovhabitater som følge af ulovlig skovhugst eller uregelmæssig skovforvaltningspraksis, har Kommissionen indledt overtrædelsesprocedurer ved hjælp af satellitbilleder som et middel til at påvise forringelsen af skovhabitater. Der er flere traktatbrudsprocedurer i gang mod fire medlemsstater, og Domstolen har allerede afsagt en dom i en af disse sager. I lignende

⁸¹ Direktiv 2008/50/EF af 21. maj 2008 om luftkvaliteten og renere luft i Europa.

⁸² Ajourføringen for 2021 er baseret på de seneste luftkvalitetsdata, der forelå i skrivende stund, nemlig for 2020.

⁸³ Kilde: Det Europæiske Miljøagentur.

retssager om beskyttelse af skovene påberåbte Kommissionen sig artikel 279 i TEUF og anmodede Domstolen om at træffe foreløbige forholdsregler for at undgå uoprettelige skader på vores skove. Domstolen pålagde efterfølgende den pågældende medlemsstat at indstille aktiv skovforvaltning og fjernelse af århundredgamle døde grantræer for at beskytte skovhabitater. I modsat fald ville den pålægge en daglig bøde, indtil påbuddet var blevet efterkommet.

Kommissionen bruger alle de midler, den har til rådighed, til at beskytte europæiske virksomheder mod hindringer for adgang til **offentlige indkøb**. Dette omfatter sikring af en korrekt håndhævelse af de eksisterende regler for at undgå misbrug af direkte tildeling eller fjernelse af begrænsninger for underentreprise, hvilket er afgørende for at give SMV'er mulighed for at deltage i udbudsprocedurer, både på tværs af grænserne og på nationalt plan.

På **tjenesteydelsesområdet** indledte Kommissionen traktatbrudsprocedurer mod ti medlemsstater for at indføre restriktioner for visse tjenesteydelser, der navnlig leveres af arkitekter, ingeniører, revisorer og skatterådgivere, advokater og i bygge- og anlægssektoren. Disse restriktioner gjorde det vanskeligt for sådanne selskaber at operere på tværs af grænserne og opskalere. Mennesker og virksomheder kunne derfor ikke drage fordel af de mest konkurrencedygtige og innovative tjenester, der var tilgængelige på EU-markedet. Efter disse traktatbrudsprocedurer ændrede medlemsstaterne deres lovgivning.

De europæiske forbrugere bør ikke stå over for hindringer eller gnidninger med hensyn til at få adgang til varer og tjenesteydelser online på tværs af grænserne, uanset hvor de befinder sig, hvor de bor, eller hvor de er statsborgere. Kommissionen har støttet medlemsstaterne i at anvende **forordningen om geoblokering**⁸⁴, som beskytter forbrugernes adgang til e-handelswebsteder mod forskelsbehandling på grundlag af nationalitet, bopæl eller hjemsted for kunder, der handler online. Men medlemsstaternes ansvar omfatter kravet om at fastsætte, hvordan og af hvem reglerne vil blive håndhævet. I den forbindelse indledte Kommissionen i 2019 traktatbrudsprocedurer mod ni medlemsstater. I 2021 havde alle medlemsstater opfyldt deres forpligtelser, idet der var udpeget kompetente myndigheder i alle medlemsstater. Dette hjalp f.eks. med at forberede en EU-dækkende undersøgelse af en fremtrædende onlinesøgemaskine på grund af uberettiget geoblokering⁸⁵.

For at opretholde **retsstatsprincippet** og mere specifikt for at beskytte retsvæsenets uafhængighed og sikre en effektiv retsbeskyttelse ved uafhængige nationale domstole traf Kommissionen foranstaltninger over for en medlemsstat, fordi den havde vedtaget lovgivning, der sænkede pensionsalderen for dommere kombineret med en fuldstændig skønmæssig beføjelse for den udøvende magt til at forlænge aktive embedsperioder, hvilket tvang en række dommere i aktiv tjeneste til at gå på pension. Kommissionen

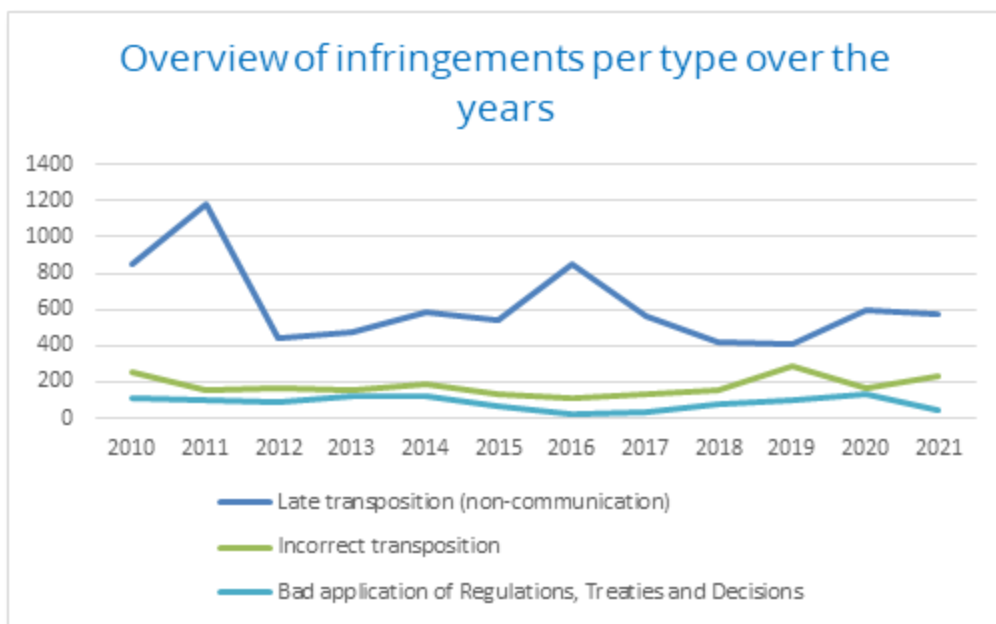
⁸⁴ [Kortsigtet revision af forordningen om geoblokering.](#)

⁸⁵ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/coordinated-actions/social-media-and-search-engines_en#google.

indbragte sagen for Domstolen, som bekræftede overtrædelsen af EU-retten. Som følge heraf ophævede medlemsstaten sine pensionsregler for dommere og genindsatte de dommere, der var blevet tvunget til at gå på pension.

Efter at have modtaget klager over manglende gennemførelse af **målings- og faktureringsreglerne** for varme og varmt vand i husholdninger i henhold til **energieffektivitetsdirektivet**⁸⁶ indledte Kommissionen en traktatbrudsprocedure. Da direktivet ikke var blevet gennemført i den pågældende medlemsstat, besluttede Kommissionen at indbringe sagen for Domstolen. Efter afsigelsen af Domstolens dom vedtog medlemsstaten den nødvendige lovgivning. Personer, der bor i ejendomme med flere lejligheder, har nu ret til at få installeret varmemålere og varmtvandsmålere individuelt, så de kan overvåge deres individuelle energiforbrug og træffe foranstaltninger til at reducere forbruget.

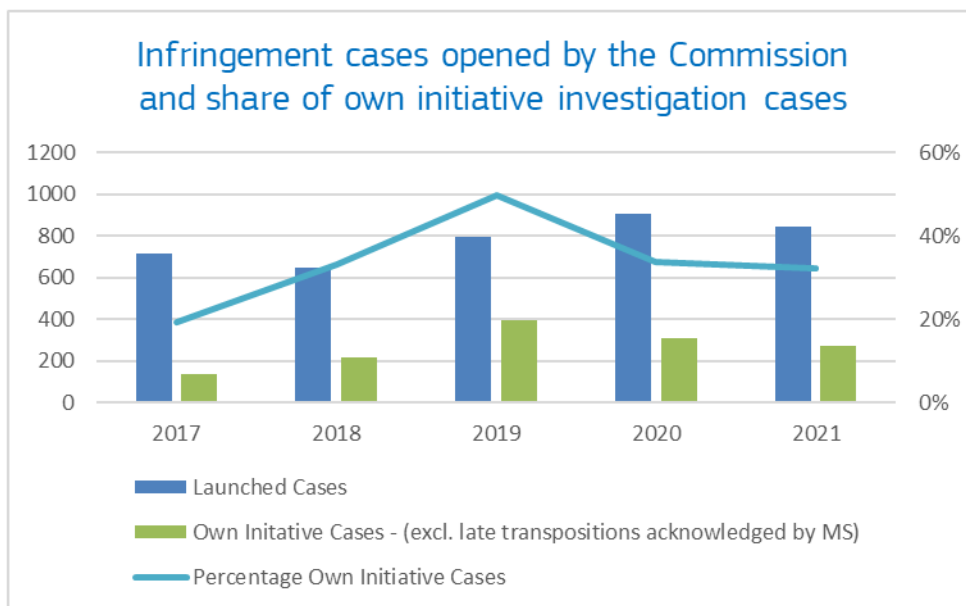
Kommissionen indleder traktatbrudsprocedurer enten på eget initiativ, som opfølgning på en klage eller automatisk hver anden måned, dvs. sager om manglende meddelelse, der udløses af medlemsstaternes egen erklæring om, at de ikke har gennemført EU-direktiver fuldt ud inden fristens udløb. Det har været og er fortsat en prioritet for Kommissionen at forfølge sager om forsinket gennemførelse af direktiver i national ret, da disse forsinkelser forhindrer, at fordelene ved vedtagne EU-regler bliver til virkelighed. Over tid har der været færre tilfælde, hvor medlemsstaterne har overskredet fristen for gennemførelse af direktiver, hvilket har ført til et generelt fald i traktatbrudsprocedurerne⁸⁷.

⁸⁶ Direktiv 2012/27/EU af 25. oktober 2012 om energieffektivitet.

⁸⁷ Siden 2011 er antallet af sager om forsinket gennemførelse faldet fra over 1 000 til ca. 500 om året.

I de senere år er en større del af sagerne blevet indledt efter **Kommissionens egne undersøgelser**⁸⁸. Disse traktatbrudssager på eget initiativ har gjort det muligt for Kommissionen at fremme sin strategiske tilgang til håndhævelse ved at forfølge prioriterede sager som fastsat i meddelelsen fra 2016, herunder ukorrekt gennemførelse af direktiver, og handle hurtigt og beslutsomt i forbindelse med overtrædelser, der hindrer EU's grundlæggende frihedsrettigheder og værdier.

VII. HURTIG OG EFFEKTIV REAKTION PÅ KRISER

Kriser eller nødsituationer såsom covid-19-pandemien og Ruslands angrebskrig mod Ukraine sætter medlemsstaternes fulde overholdelse af EU's fire grundlæggende frihedsrettigheder og det indre markeds funktion på prøve. Under vanskelige omstændigheder kan det være fristende at foretrække nationale hensyn frem for en korrekt anvendelse af EU-retten. En effektiv håndhævelse af EU-retten er imidlertid fortsat afgørende for, at borgere og virksomheder kan sikre, at de fortsat kan nyde godt af den beskyttelse og retssikkerhed, som EU-retten giver, og at vigtige varer og tjenesteydelser leveres der, hvor der er størst behov for dem.

De seneste kriser har vist, at EU både har behov for og er i stand til at tilpasse sig. Kommissionen har taget en lang række skridt til at hjælpe medlemsstaterne og offentligheden med at tilpasse sig skiftende omstændigheder, lige fra at foreslå ny lovgivning med henblik på at ændre regler, til vejledning, finansiel støtte, koordinering mellem relevante myndigheder og specifikke dialoger. Traktatbrudsprocedurer er også blevet anvendt, hvor det er nødvendigt. Denne samlede tilgang har bidraget til at sikre, at EU-retten fortsat finder anvendelse under en krise. Dette har igen bidraget til en udbredt følelse af, at EU har været i stand til at reagere

⁸⁸ Disse omfatter ikke sager om manglende meddelelse, der indledes automatisk på grund af manglende gennemførelse af direktiver, og klagebaserede sager.

mere effektivt på disse kriser sammen, end det ville have været muligt gennem nationale reaktioner alene.

Nogle EU-regler har allerede en betydelig indbygget fleksibilitet, som blev udnyttet godt under krisen, såsom den generelle undtagelsesklausul i stabilitets- og vækstpagten eller de foranstaltninger, der er truffet i henhold til direktivet om midlertidig beskyttelse⁸⁹. Kommissionen har vedtaget midlertidige rammer⁹⁰ for at give medlemsstaterne mulighed for at anvende fleksibiliteten i statsstøttere reglerne til at støtte økonomien. Kommissionen fremsatte forslag om at anvende specifikke undtagelser fra reglerne om virksomhedsmøder samt at justere fristerne på områder som f.eks. selvangivelser. I andre tilfælde skabte retningslinjer klarhed over de eksisterende regler, f.eks. reglerne for initiativet "grønne baner" for at sikre den fortsatte strøm af varer i det indre marked og for at muliggøre den frie bevægelighed for arbejdstagere på vigtige områder under pandemien eller for at bidrage til anerkendelsen af eksamensbeviser, som personer, der flygter fra Ukraine, er i besiddelse af. Specifikke foranstaltninger bidrog også til at vise medlemsstaterne, at der var klare alternativer til nationale løsninger: EU's digitale covidcertifikat sikrede den frie bevægelighed for personer ved at give de nationale myndigheder mulighed for at kontrollere status for alle certifikatindehavere, der bevæger sig rundt i EU. Ved udgangen af 2021 havde medlemsstaterne udstedt over 1 mia. certifikater. Disse foranstaltninger bevarer alle EU-rettens integritet, samtidig med at de giver væsentlig fleksibilitet.

Der var ikke desto mindre tilfælde, hvor medlemsstaterne forsøgte at tilsidesætte EU-reglerne. I begyndelsen af covid-19-pandemien indførte nogle medlemsstater f.eks. ensidigt eksportrestriktioner for lægemidler eller værnemidler eller tog skridt til at favorisere indenlandske producenter eller tjenesteudbydere i sektorer som fødevarer og rejser. Kommissionen var fortsat årvågen over for disse trusler mod det indre marked, og mange protektionistiske foranstaltninger, som medlemsstaterne indførte i de første måneder af pandemien, blev relativt hurtigt ophævet. Kommissionen indledte også traktatbrudssager mod nationale protektionistiske foranstaltninger i kølvandet på invasionen af Ukraine, såsom eksportforbud i flere økonomiske sektorer, f.eks. for korn og byggematerialer, eller anvendelse af diskriminerende brændstofpriser over for køretøjer med udenlandske nummerplader.

Efter den russiske invasion af Ukraine vedtog Kommissionen foranstaltninger til at lette transport, transit og udvekslinger med Ukraine, herunder en handlingsplan for solidaritetsbaner mellem EU og Ukraine, der skal lette Ukraines landbrugseksport og bilaterale handel med EU⁹¹ og dermed afbøde krisens indvirkning på transporten af varer. Kommissionen suspendede importtolden i et år på al ukrainsk eksport til Den Europæiske

⁸⁹ Rådets direktiv 2001/55/EF af 20. juli 2001 om minimumsstandarder for midlertidig beskyttelse i tilfælde af massetilstrømning af fordrevne personer og om foranstaltninger, der skal fremme en ligelig fordeling mellem medlemsstaterne af indsatsen med hensyn til modtagelsen af disse personer og følgerne heraf.

⁹⁰ [Midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte i forbindelse med coronavirusudbruddet og de midlertidige rammebestemmelser for kriser i forbindelse med Ruslands invasion af Ukraine.](#)

⁹¹ Kommissionens meddelelse "En handlingsplan for solidaritetsbaner mellem EU og Ukraine, der skal lette Ukraines landbrugseksport og bilaterale handel med EU" (COM(2022) 217 final).

Union. Den tog også skridt til at styrke gennemførelsen og håndhævelsen af sanktioner over for anførte russiske og hviderussiske personer og enheder. Kommissionen udsendte en række vejledninger om fortolkningen af sanktioner, som gav medlemsstaterne præciseringer af nye spørgsmål og fortsat støtte til at sikre korrekt håndhævelse.

Kommissionen aktiverede nødværktøjer i henhold til EU-retten for at afbøde virkningerne af energikrisen. På forslag af Kommissionen vedtog medlovgiverne regler for at sikre opfyldning af gaslagre⁹², således at der er tilstrækkelig gas til rådighed i vintersæsonen 2022, hvilket har en direkte indvirkning på mennesker og virksomheder. Kommissionen foreslog også hurtigt nye regler om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen på gas⁹³ og om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser⁹⁴. Disse nødhjælpsforanstaltninger udgør endnu et skridt i Kommissionens arbejde for at sikre, at EU's retlige ramme giver en robust og effektiv reaktion på krisesituationer.

Kommissionen trækker også på erfaringer og ser på, hvordan EU-reglerne skal have indbyggede fleksibilitets- og koordineringsmekanismer, således at der i tilfælde af kriser kan træffes foranstaltninger inden for en forud fastsat retlig ramme. På grundlag af erfaringerne fra covid-19-pandemien vedtog Kommissionen en beredskabsplan for transport⁹⁵, som indeholder en værktøjskasse til håndtering af enhver form for transportkrise og navnlig sikrer, at EU-lovgivningen ændres og håndhæves for at reagere hensigtsmæssigt på sådanne hændelser, hvis og når de indtræffer. Tilsvarende indførte Kommissionen i sit forslag fra december 2021 om ændring af Schengengrænsekodeksen⁹⁶ en koordineringsmekanisme til håndtering af sundhedstrusler ved de ydre grænser og en ny Schengenbeskyttelsesmekanisme for at sikre en fælles reaktion ved de indre grænser i situationer med trusler, der berører medlemsstaterne. Under den europæiske sundhedsunion oprettede Kommissionen også Den Europæiske Myndighed for Kriseberedskab og -indsats på Sundhedsområdet (HERA) for at styrke Europas evne til at forebygge og reagere hurtigt på grænseoverskridende sundhedskriser og styrke gennemførelsen af hasteforanstaltninger. Desuden vil nødinstrumentet for det indre marked⁹⁷ give mulighed for hurtige reaktioner i krisesituationer med henblik på at opretholde bevægeligheden for varer og personer og sikre adgangen til livsvigtige forsyninger og tjenesteydelser.

Brug af håndhævelsesværktøjskassen i en krise

Covid-19-pandemien forårsagede alvorlige forstyrrelser i rejsebranchen, og flere

⁹² Forordning (EU) 2022/1032 af 29. juni 2022 om ændring af forordning (EU) 2017/1938 og (EF) nr. 715/2009 for så vidt angår gasoplagring.

⁹³ Forordning (EU) 2022/1369 af 5. august 2022 om koordinerede foranstaltninger til reduktion af efterspørgslen efter gas (baseret på artikel 122 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde).

⁹⁴ Forslag til forordning om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser (COM(2022) 473 final).

⁹⁵ Meddelelse fra Kommissionen "En beredskabsplan for transport" (COM(2022) 211 final).

⁹⁶ Forslag til forordning om ændring af forordning (EU) 2016/399 om en EU-kodeks for personers grænsepassage (COM(2021) 891 final).

⁹⁷ Forslag til forordning om oprettelse af et nødinstrument for det indre marked og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 2679/98 (COM(2022) 459 final).

medlemsstater mente, at der var behov for at reagere. Nationale foranstaltninger, hvor personer, hvis ferie var blevet aflyst, kun modtog vouchers eller længe udsatte tilbagebetalinger, var ikke i overensstemmelse med de rejsendes ret til refusion i henhold til EU-retten. Som et første skridt gav Kommissionen tidlig vejledning om anvendelsen af EU's lovgivning om **passagerrettigheder**⁹⁸ og udsendte en henstilling om vouchers tilbudt som et alternativ til tilbagebetaling af aflyste rejser og fremhævede også, hvordan medlemsstaterne kunne støtte transportoperatøernes finansielle likviditet⁹⁹. Den arbejdede også sammen med håndhævelsesmyndighederne for forbrugerbeskyttelsessamarbejde¹⁰⁰ om dialoger med luftfartsselskaber. Som følge heraf nåede 16 store europæiske luftfartsselskaber i 2022 til enighed om en reaktion, der omfattede tilbagebetaling af over 500 000 flyvouchers, som var blevet pålagt forbrugere, hvis flyvninger var blevet aflyst under pandemien. Kommissionen indledte også traktatbrudsprocedurer mod medlemsstater, der havde vedtaget regler, der var i strid med EU's forordning om passagerrettigheder¹⁰¹ eller pakkerejsedirektivet¹⁰². Langt de fleste af dem bragte hurtigt deres praksis i overensstemmelse med EU-retten, og kun én sag skulle indbringes for Domstolen.

VIII. KONKLUSION

Håndhævelsen af EU-retten er og vil fortsat være en af Kommissionens centrale prioriteter. Denne meddelelse har beskrevet den brede vifte af foranstaltninger, som Kommissionen har truffet for at håndhæve EU-retten, altid i overensstemmelse med vores endelige mål: at skabe positive forandringer og sikre, at borgerne og virksomhederne får det fulde udbytte af EU-retten. Der kan være mange udløsende faktorer for manglende eller ukorrekt gennemførelse, og Kommissionen har udviklet en varieret værktøjskasse af reaktioner.

En omfattende, intelligent og strategisk tilgang til håndhævelse har givet direkte fordele — fra renere luft, højere vandkvalitetsstandarder, sikrere transport og bedre forbrugerbeskyttelse til opretholdelsen af EU's grundlæggende rettigheder og friheder. I alle disse tilfælde er det vigtigt at samarbejde med medlemsstaterne: Gennemførelsen og anvendelsen af EU-retten er resultatet af en kombineret indsats, og overholdelsen afhænger af, at medlemsstaterne tager de nødvendige skridt til at undgå og straks korrigerer enhver overtrædelse, herunder gennem et effektivt nationalt retssystem med uafhængige domstole.

Håndhævelse af EU-retten er ikke en enkeltstående begivenhed, men kræver en støt og vedvarende indsats fra Kommissionens og medlemsstaternes side for at sikre en konsekvent

⁹⁸ Fortolkningsvejledning vedrørende EU's forordninger om passagerrettigheder i lyset af covid-19-krisens udvikling (2020/C 89 I/01).

⁹⁹ Kommissionens henstilling (EU) 2020/648 af 13. maj 2020 om vouchers, som passagerer og rejsende får som alternativ til tilbagebetaling af aflyste rejse- og transporttjenester i forbindelse med covid-19-pandemien.

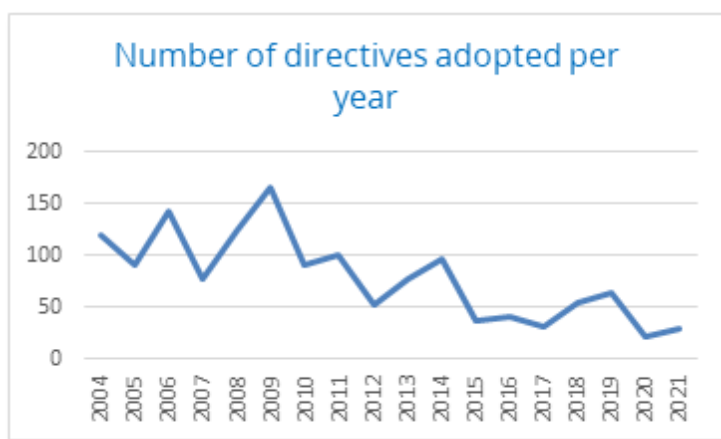
¹⁰⁰ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/enforcement-consumer-protection/consumer-protection-cooperation-network_en.

¹⁰¹ Forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser.

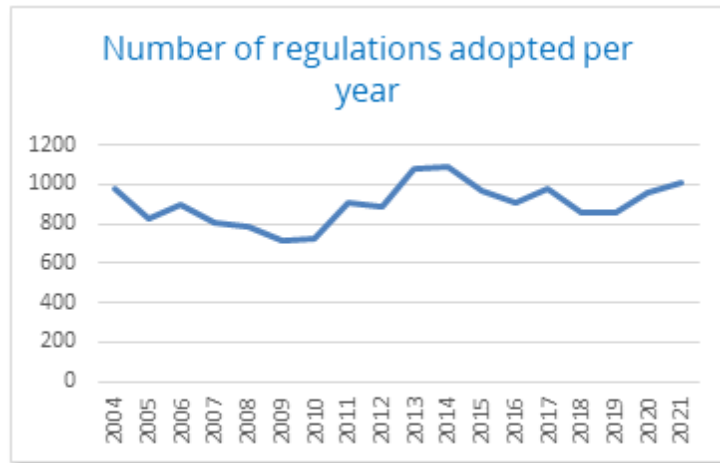
¹⁰² Direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer.

og effektiv anvendelse af EU-reglerne og forebygge potentielle problemer. Vores hurtige internationale miljø, uventede kriser og nye udfordringer på håndhævelsesområdet kræver, at Kommissionen løbende vurderer, hvordan gennemførelsen og anvendelsen af vores fælles vedtagne regler kan forbedres yderligere. Kommissionen og medlemsstaterne er i øjeblikket i gang med at gøre status for at sikre, at de rette håndhævelsesværktøjer er til rådighed, så EU-lovgivningen kan fungere i praksis¹⁰³. Denne øvelse evaluerer navnlig, om den nuværende måde at håndtere klager, EU Pilot-procedurer og overtrædelser på fortsat er egnet til formålet. En række forbedringer af håndhævelsesaktiviteterne er allerede under overvejelse som led i denne analyse.

Med tiden er antallet af nye direktiver faldet, mens **forordninger** i stigende grad anvendes som lovgivningsværktøj. Kommissionen har et veletableret system til overvågning og håndhævelse af en hurtig og korrekt gennemførelse af direktiver. Gennemførelsen og håndhævelsen af forordninger er lige så vigtig — og selv om forordninger har direkte virkning, afhænger dette ofte af de nationale myndigheders arbejde. Nogle forordninger kræver ændringer i den nationale lovgivning, og mange giver de nationale myndigheder eller tilsynsmyndigheder det ansvar, der er nødvendigt for at gennemføre lovgivningen i praksis. Kommissionen vil derfor intensivere sine bestræbelser på at overvåge og håndhæve gennemførelsen og anvendelsen af forordninger på en mere systematisk og strategisk måde.

¹⁰³ Meddelelse fra Kommissionen "Bedre regulering: sammen om bedre lovgivning" (COM(2021) 219 final).

Kommissionen lægger stor vægt på **gennemsigtighed**. Det hjælper den brede offentlighed med at engagere sig i det fælles ansvar for håndhævelse og fremmer medlemsstaternes hurtigere overholdelse. Det er grunden til, at Kommissionen gradvist har øget de offentliggjorte oplysninger om sine håndhævelsesaktiviteter. I en årlig rapport om overvågning af gennemførelsen af EU-retten¹⁰⁴ beskrives de vigtigste tendenser, samarbejdet med medlemsstaterne og større traktatbrudsafgørelser. Et offentligt register over traktatbrudssager¹⁰⁵ indeholder ajourførte oplysninger om det sidste skridt, der er taget i hvert enkelt sag. Kommissionen offentliggør pressemeddelelser om alle trufne traktatbrudsafgørelser med yderligere oplysninger om de vigtigste afgørelser. Offentligheden og civilsamfundet har imidlertid udpeget en række områder med potentiale for større gennemsigtighed, såsom processen forud for traktatbrudsproceduren (EU Pilot), oversigter over sager og ajourførte statistikker om Kommissionens håndhævelsesforanstaltninger. Kommissionen vil fortsat forbedre og øge de oplysninger, der gøres offentligt tilgængelige, på en systematisk og lettilgængelig måde. Statusopførelsen vil se nærmere på, hvilke yderligere oplysninger der bør offentliggøres, og ved hjælp af hvilke midler, i tæt samarbejde med medlemsstaterne.

Endelig vil der i statusopførelsen også blive set på, hvordan **samarbejdet** mellem Kommissionen og medlemsstaterne kan forbedres i forbindelse med en hurtig og korrekt gennemførelse af direktiver.

Kommissionen vil aflægge rapport om resultatet af statusopførelsen i løbet af 2023.

¹⁰⁴ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-reports-monitoring-application-eu-law_en.

¹⁰⁵ https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=en.